

zeyyad ebu amr

Batı Seria ve Gazze'de İslami Direniş

HAMAS ve İSLAMİ CİHAD

ZEYYAD EBU AMR

Filistinli bir yazar olan Zeyyad Ebu Amr, Filistin'deki siyasi hareketler üzerine araştırmalarıyla tanınmaktadır. Bu eser, yazarın Türkçe'ye tercüme edilen ilk kitabıdır. Bu eser dışında yazarın "Filistin'de Siyasi Hareketlerin Kökenleri" isimli bir kitabı daha vardır.

Yazar hâler Batı Şeria'da bulunan Birzizit Üniversitesi'nd, öğretim görevlisidir.

Kitabın Orjinal Adı : "el-Hareketü' l-İslamiyye fi' d-Difati' l-Garbiyye ve Kutal Gazze: el-İhvanü' l-Müslimin el-Cihadü' l-İslamî"

Kapak-İç Düzen : Ekin

Basıldığı Yer : Bayrak Mat.

Baskı Tarihi : Nisan 1998

zeyyad ebu amr



BATI ŞERİA ve GAZZE'DE
İSLAMİ DİRENİŞ
 Hamas ve İslami Cihad

Arapça'dan Çeviren
İslam Özkan



FevzipaŐa Cad. 115 / 2
34250 Fatih-İSTANBUL
Tel: 635 40 38
Fax: 521 60 42

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	7
MUKADDİME	11
BÖLÜM I	
İHVAN-I MÜSLİMİN CEMAATİ	17
1967'den Önce İhvan-ı Müslimin	17
Batı Şeria.....	21
Gazze.....	25
1967'den Sonra İhvan-ı Müslimin	31
İHVAN-I MÜSLİMİN CEMAATİ ve FİLİSTİN MESELESİ	52
İhvan'ın Filistin Sorunu Karşısındaki Tutumu	52
İhvan FKÖ İlişkisi.....	58
İHVAN-I MÜSLİMİN CEMAATİ ve ARALIK 1987 İNTİFADASI.....	101
BÖLÜM II	
İSLAMİ CİHAD HAREKETİ.....	129
Öncüller.....	130
İslami Cihad'ın Kuruluşu.....	134
Liderlik ve Üyelik.....	136
İslami Cihad'ın Fikri ve İdeolojisi.....	141

İSLAMİ CİHAD HAREKETİ ve FİLİSTİN MESELESİ.....	153
İslami Cihad FKÖ İlişkisi.....	159
İSLAMİ CİHAD HAREKETİ ve ARALIK 1987 İNTİFADASI.....	169
İSLAMİ CİHAD HAREKETİNİN İHVAN-I MÜSLİMİN CEMAATIYLE İLİŞKİSİ.....	175
ÖZET	196
KAYNAKÇA.....	207

ÖNSÖZ

Bu kitap, Batı Şeria ve Gazze'de faaliyet gösteren iki İslami yönelimi incelemektedir. Bu yönelimler, İhvan-ı Müslimin ve İslami Cihad hareketleridir. Bu araştırmada; iki İslami yönelimin doğuşu, gelişimi, her birinin temel kalkış noktaları, anlaşlıkları ve ihtilaf ettiği noktalar, Filistin sorununa yaklaşımları, FKÖ ve bu örgütün şemsiyesi altında bulunan diğer ulusal hareketlerle ilişkileri, 1987 yılı Aralık ayında Batı Şeria ve Gazze'de patlak veren halk İntifadası'nda oynadıkları roller ve tüm bu konularla yakından alakalı birtakım meseleler ele alınmaktadır.

Bu araştırmanın amacı laik fikirlerle dini fikirler arasındaki ideolojik ve tarihi tartışmalara girmek ya da Siyasal İslam'a mensup hareket ve partilerle laik (komünist, milliyetçi, ulusalcı) parti ve hareketler arasındaki ilişkilere eşlik eden karşılıklı ithamların haklı ya da haksız olduğuna karar vermek değildir. Bu araştırmanın amacı, İslami hareketlerin akılcı/rasyonel hareketler olup olmadığı gibi felsefi konularda nihai yargılara varmak da değildir. Temel hedef, İslami hareketin, Batı Şeria ve Gazze'de gelişimini gözlemlemek ve Filistin'le ala-

kalı bazı konulara yönelik tutumlarına ve tezlerine ışık tutmaktadır.

Bu araştırma, gizli bilgilere dayanmamaktadır. Bilakis birçok kaynakta yayınlanmış, bir araya getirilmiş bilgilere dayanmaktadır. Araştırma, İslami hareketin yayınlarına, bildirilerine, belgelerine; ulusalcı hareketlerin açıklamalarına ve İslami hareketi konu alan Arap ve batılı ikincil kaynaklara dayanmıştır.

Bu araştırmanın hazırlanmasında Mısır ve Ürdün'deki İhvan-ı Müslimin Cemaati'nin kitaplarına başvurulmuştur. Çünkü İhvan-ı Müslimin, işgal altındaki topraklarda, bu iki ülkedeki İhvan hareketlerinden ilham ve irşad almaktadır. İslami Cihad'ın bazı yaklaşımlarını ve tavırlarını daha iyi kavramak için ise Filistin dışında yayınlanmış ve büyük oranda Filistin İslami Cihad Hareketi'nin perspektifini yansıtan bazı yayın ve matbuata dayanılmıştır.

Kaynaklara ve bilgilere ulaşmak kolay olmadı. Batı Şeria ve Gazze'de İslami hareket ve çalışmaları etrafındaki gizlilik ve kapalılık hâlâ devam etmektedir. İşleri daha da zorlaştıran, bu kitabın önemli bir bölümünün 1987 Aralık ayında patlak veren İntifada sırasında hazırlanmış olmasıdır. Olaylar ve gelişmeler hızlı bir şekilde artarda gelmektedir. Bunun yanında sözkonusu olayların, gelecekte hem İslami hem de milliyetçi hareketleri etkileyecek önemli ve riskli dönüşümlere gebe olduğunu da söyleyebiliriz.

Bu araştırmada bazı tabirler özel anlam vermek amacıyla kullanılmıştır. Bu yüzden de izaha muhtaçtır. "Vatani (ulusal) yönelim" terimi, vatani (ulusal) hareketlere,

FKÖ'nün içinde barındırdığı gruplara ve bu grupların programlarına sempati duyanlara işaret etmektedir. "İslami yönelim" ya da "İslami hareket" terimleri de bu yönelim çerçevesinde oluşmuş cemaatlere ya da genel olarak İslami hareketlere işaret etmek için kullanılmıştır. Bu tür bir tasnif "İslami yönelim"i vatani niteliğinden soyutlamamaktadır. Fakat kastedilen, "İslami yönelim" in vatani mensubiyetten çok daha kapsamlı bir ideolojinin dayanaklarından ya da boyutlarından biri olduğudur.

İhvan-ı Müslimin cemaatinin, Batı Şeria ve Gazze'de önemli bir siyasi ağırlığa sahip olmasına rağmen "İslami hareket" teriminin kullanılması sadece İhvan-ı Müslimin'e işaret etmemekte İslami yönelim içerisinde bulunan diğer örgütleri ve bu örgütlere üye olmayıp sadece taraftar (ya da sempazitan) olanları da kapsamaktadır. Aynı şekilde öğrencilerden oluşan İhvan-ı Müslimin'e tâbi "İslami kitle" terimi de bu kitleye mensup tüm üyelerinin aynı zamanda cemaate üye oldukları anlamına gelmemekte fakat İhvan-ı Müslimin ve diğer İslami örgütlerin sempatizanlarına işaret etmektedir.

Bu çalışma, kendisinin kapsamlı ve mükemmel olduğu iddiasında değildir. Bu çalışmanın, diyalogları zenginleştiren ve hakikatin açıklanmasına yardım eden diğer bakış açılarının sunulması/ortaya konulmasına da yardımcı olmasını ümit ediyoruz. İslami hareket olgusunun Filistin halkının davasından ayrılması mümkün olmayan temel sorunlardan biri olduğu ve son zamanlarda kendisini bölgedeki çatışmanın geleceği hakkında yapılan tartışmaların bir parçası olarak kabul ettirdiği için açıklanmaya ihtiyacı vardır.

Son olarak bu çalışma, henüz proje aşamasındayken bilgilendirmede bize yardımcı olan ve çalışma hakkında mülahazalarda bulunanlara teşekkür etmek istiyorum. Bu çalışmada bulunan herhangi bir kusur ya da hatadan kaynaklanan ilk ve son sorumluluk yalnızca şahsıma aittir.

Zeyyad Ebu Amr

Batı Şeria ve Gazze'de İslami Direniş [Hamam ve İslami Cihad]

Bu kitap, Batı Şeria ve Gazze'de faaliyet gösteren iki İslami yönelimi incelemektedir. Bu yönelimler, İhvan-ı Müslimin ve İslami Cihad hareketleridir. Bu araştırmada iki İslami yönelimin doğuşu, gelişimi, her birinin temel kalkış noktaları, bu iki hareketin anlaştığı ve ihtilaf ettiği noktalar, Filistin sorununa yaklaşımları, FKÖ ve bu örgütün şemsiyesi altında bulunan diğer ulusal hareketlerle ilişkileri, 1987 yılı Aralık'ında Batı Şeria ve Gazze'de alevlenen halk intifadasında oynadıkları roller ve tüm bu konularla yakından alakalı bir takım meseleler ele alınmaktadır.

Yazarın temel hedefi, İslami hareketin Batı Şeria ve Gazze'de gelişimini gözlemek ve Filistin'le alakalı bazı konulara yönelik tutumlarına ve tezlerine ışık tutmaktır. Bu araştırma, gizli bilgilere değil, bizzat yazarın biraraya getirdiği, bir çok kaynaktan yayınlanmış bilgilere dayanmaktadır. Yazar, çalışmasını İslami hareketin yayınlarına, bildirilerine, belgelerine, ulusalcı hareketlerin açıklamalarına, Arap ve batılı ikincil kaynaklara başvurarak gerçekleştirmiştir.